

Lausunto

1298/00.05/2024

Asia: Maa- ja metsätalousvaliokunta keskiviikko 26.03.2025 klo 09.30 / HE 13/2025 vp / Lausuntopyyntö

HE 13/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Yleistä

Hallituksen esitys sisältää ehdotuksen valtion aluehallintouudistukseen liittyvästä lainsäädännöstä. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi mm. laki Lupa- ja valvontavirastosta. Lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluisivat aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävät sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat - vastuualueelle kuuluvia tehtäviä.

Suomen metsäkeskus (*Metsäkeskus*) tekee tiivistä yhteistyötä metsälain ja luonnonsuojelulain ja vesilain toimeenpanossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (*ELY-keskusten*) kanssa. Metsälain (1093/1996) 7 a § metsäkäyttöilmoitusta koskevasta ilmoitusmenettelystä. Sen mukaan Metsäkeskuksen on ilmoitettava välittömästi vastaanottamastaan metsäkäyttöilmoituksesta ELY-keskukselle, jos ilmoituksen mukaista käsittelyaluetta tai osaa siitä koskee luonnonsuojelulaissa tarkoitettua erityisesti suojeltavan eliölajin tai suojellun luontotyyppin esiintymää koskeva päätös, uusina tavattujen eliölajien suojelua koskeva päätös, erityisesti suojeltavan eliölajin avustettua leviämistä koskeva päätös tai hyvittämisalueen rajauspäätös tai jos kohde sisältyy Natura 2000-verkostoon.

Metsälain 7 a §:ssä säädetyn ilmoitusmenettelyn lisäksi Metsäkeskus toimittaa ELY-keskuksille tiedot useille muille alue- ja lajisuojeluun liittyville kohteille kohdistuvista metsäkäyttöilmoituksista. Vuonna 2024 Metsäkeskus vastaanotti 153 872 metsäkäyttöilmoitusta, joista lähti 12 362 kpl ilmoitusta ELY-keskuksille.

Manner-Suomessa on 15 ELY-keskusta, joista 13:ssa on ympäristövastuualue. Ehdotuksessa ympäristöhallinnon viranomaisrakennetta muutettaisiin niin, että

Lausunto

1298/00.05/2024

valtion lupa- ja valvontatehtävät kuuluisivat samalle viranomaiselle, jolla olisi valtakunnallinen toimivalta. Uuden viraston ympäristöalan lupa- ohjaus- ja valvontatehtäviä ovat ympäristönsuojelutehtävät kuten luonnon monimuotoisuuden suojelun viranomaistehtävät sekä korvausasiat, vesilain lupa- ja valvontatehtävät, ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (YVA) kytkeytyvät tehtävät. Metsäkeskus näkee, että keskittämällä ympäristöalan lupa ja valvontatehtäviä valtakunnallisesti yhteen organisaatioon voidaan yhtenäistää entistä paremmin –edellä kuvattua ilmoitusmenettelyä ja yhteistyötä ja kehittää valtakunnallista yhtenäistä hallintomallia. Asioiden valmistelussa siirtyminen 13 alueellisen yksikön sijaan yhdelle valtakunnalliselle organisaatiolle tehostaa merkittävästi hallinnonalojen välistä toimintaa ja sen voidaan arvioida parantaman myös kansalaisten ja yritysten yhtenäistä palvelua maan eri osissa.

Hallituksen esityksessä on arvoitu organisaatorakenteita palvelujen tehokkuuden näkökulmasta. Organisaatiokoon kasvattamisen keskeisinä tavoitteina on parantaa palvelujen laadun sekä hallinnon tuottavuuden ja tehokkuuden lisäämistä yhdenmukaistamalla ja yksinkertaistamalla hallinnon prosesseja sekä lisäämällä automaation käyttöä palveluprosesseissa.

Metsäkeskus pitää hyvänä, että yksi uuden viraston keskeisistä lähtökohdista on sähköinen asiointi ja digitaaliset palvelut. Hallituksen esityksessä mainitaan ympäristönsuojelun tietorakenteiden ja yhteistoimivuuden kehittäminen ns. YTY-hankkeessa ja sen huomioiminen viraston toiminnassa. On tärkeää, että eri tietojärjestelmien tietojen hyödyntämisessä ja rajapintojen kehittämisessä huomioidaan myös muiden hallinnonalojen luonnonsuojeluun toimeenpanoon liittyvät prosessit. Tämän työn lisäksi olisi tärkeää tehdä järjestelmien integraatioon liittyvää ympäristötiedon standardointityötä.

Metsäkeskus katsoo, että viraston perustamisen yhteydessä tulisi kiinnittää erityistä huomiota luonnonsuojelulain toimeenpanossa paikkatiedon hyödyntämiseen. Asioinnin tekeminen digitaalseksi ja aineistopohjaiseksi loisi edellytyksiä tehokkaammalle hallinnolle ja antaisi hyvän pohjan myös digitaalisen ja kaukokartoituspohjaisen valvonnan kehittämiseen.

Anna Rakemaa

metsäjohtaja

Lausunto

1298/00.05/2024